

Odpowiedzi na pismo Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Olsztynie znak WOOS.4242.55.2016.MG.1 z dnia 4 lipca 2016 r. w sprawie uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia polegającego na rozbudowie Fermi Trzody Chlewnej w Kukowie na działce nr geod. 66/7 obręb Rosochackie, gmina Olecko.

Opracował zespół w składzie:

mgr inż. Marta Bilińska .....

mgr inż. Robert Gołowacz .....

Olsztyn, sierpień 2016 r.

1. **Uzupełnienie informacji dotyczących modelowania rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń w środowisku:**
  - a. **omówienie, na podstawie róży wiatrów wykorzystanej do obliczeń, w jakim kierunku najczęściej rozprzestrzeniać się będą zanieczyszczenia w kontekście stwarzania uciążliwości planowanej hodowli na zabudowę mieszkaniową,**
  - b. **uwzględnienie w obliczeniach prędkości gazów (m/s), jakie zostały podane w pozwoleniu zintegrowanym w 2007 r. lub przedstawienie informacji wyjaśniających, dlaczego przyjęto inne wartości – w raporcie wskazano, że parametry istniejących emitorów przyjęto na poziomie wartości dopuszczalnych określonych w decyzji Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 29.06.2007 r. , jednakże analizując dane wejściowe do obliczeń należy zauważyć rozbieżności w podanych prędkościach wylotu gazów, np. zamiast 11,82 m/s przyjęto 1,12 m/s,**
  - c. **wyjaśnienie, w jaki sposób wyliczono maksymalne emisje godzinowe dla zanieczyszczeń emitowanych z emitorów istniejących budynków – w raporcie wskazano, że emisje dla emitorów istniejących przyjęto na poziomie wartości dopuszczalnych określonych w decyzji Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 29.06.2007 r., jednakże w przedmiotowej decyzji podano wielkości emisji z emitorów pracujących 8760 h/rok, zaś w raporcie emisje podzielono na trzy okresy (2 x 4260 h i 240 h); podczas gdy z decyzji wynika, że np. roczna emisja amoniaku z emitora budynku 201/1 może wynieść 2,66 Mg, to z danych przedstawionych w raporcie wynika, że emisja ta wyniesie 0,501 Mg; proszę więc o przedstawienie wyjaśnień i ewentualną weryfikację obliczeń rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń,**
  - d. **przedstawienie, w jaki sposób i na podstawie jakich wskaźników wyliczono emisję amoniaku i siarkowodoru z laguny na gnojowicę,**

Ad a)

Róża wiatrów (graficzna wizualizacja) przedstawiona została w załącznikach do Raportu. Na grafice zostały zobrazowane statystyczne dane określające kierunki wiatrów uwzględnione w matematycznym modelu rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń. Ponadto do opracowania załączona została graficzna interpretacja wyników obliczeń w sieci receptorów, która w jednoznaczny sposób pokazuje, w którym kierunku i w jaki sposób rozwiewane są zanieczyszczenia zarówno w odniesieniu do stężeń godzinowych jak i rocznych. Interpretacja wyników, która zawiera statystykę wiatrów w odniesieniu do stężeń przedstawiona została w Raporcie (str. 78 i 79) gdzie w tabelach odnoszących się do poszczególnych zanieczyszczeń przy wartości stężeń określone zostało kryterium kierunku wiatru w odniesieniu do róży wiatrów.

Dodatkowo z uwagi na zainteresowanie organu różą wiatrów dla analizowanego terenu poniżej zestawiono statystykę wiatrów wiejących na analizowanym terenie:

Stacja meteorologiczna : Suwałki
Liczba obserwacji = 29216

Zestawienie udziałów poszczególnych kierunków wiatru %

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
NNE	ENE	E	ESE	SSE	S	SSW	WSW	W	WNW	NNW	N
7,32	6,69	6,80	8,79	8,04	8,04	11,95	13,14	9,25	7,66	6,03	6,28

Zestawienie częstości poszczególnych prędkości wiatru %

1 m/s	2 m/s	3 m/s	4 m/s	5 m/s	6 m/s	7 m/s	8 m/s	9 m/s	10 m/s	11 m/s
12,84	14,24	16,34	13,62	11,73	9,31	7,15	5,87	5,58	1,51	1,81

Ad b)

Z uwagi na zmienność zapotrzebowania na wymianę powietrza prędkość wylotowa w przypadku zautomatyzowanego systemu wentylacji jest zmienna w okresach emisji. Maksymalna prędkość wylotowa osiągana będzie zawsze w przypadku największego zapotrzebowania na wymianę powietrza gdy wentylatory pracują z wydajnością maksymalną. Z uwagi na przyjęte największe zapotrzebowanie na wymianę powietrza w okresie przewietrzania budynków (latem) tj. okres 3 w tym okresie przyjęte są maksymalne wartości prędkości, które proponuje się do decyzji o dopuszczalnej emisji. W niniejszym przypadku z uwagi na charakter pracy (nie proponowano wartości dopuszczalnych) prędkości dopuszczalnych nie cytowano. W tabeli zamieszczonej odnoszącej się do parametrów emisji przytoczona została wartość prędkości z pierwszego okresu 1,12 m/s podczas gdy w podokresie trzecim (maksymalna) wynosi 11,82 m/s.

W załączeniu do niniejszych odpowiedzi przedstawiony został załącznik z programu do modelowania substancji w powietrzu z określeniem prędkości i podziałem na okresy.

Ad c)

Czasokresy i sposób przyjętych założeń jest zbieżny z wartościami dopuszczalnymi ustalonymi na potrzeby Decyzji Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 29.06.2007 r. Dane niezbędne do obliczeń przytoczone zostały w załącznikach do Raportu (załącznik nr 16 – Dane do obliczeń i obliczenia matematycznego modelu rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń) gdzie zestawiono emitory zarówno istniejące (określone Decyzją) jak i planowanej inwestycji w jednym modelu matematycznym z podziałem emisji i czasokresów przyjętych do obliczeń. Poprawność przyjętych danych i zbieżność z decyzją Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 29.06.2007 r. potwierdzają tabele z emisją roczną, która uwzględnia czas pracy i przyjęte progi emisyjne dla emitatorów pracujących w okresach emisji str.73 i 74 Raportu.

Stąd szacunek emisji zgodnie z informacjami zamieszczonymi w załączniku 16 należy rozumieć następująco:

$$E_{\text{NH}_3 (201/1)} = 0,0143 \cdot 4260 + 0,0861 \cdot 4260 + 0,3036 \cdot 240 = 0,0501 \text{ Mg/rok,}$$

Ad d)

Z uwagi na przedmiot opracowania (rozbudowa Fermy) autorzy opracowania w Raporcie nie powielali zapisów niezbędnych do analizy wykonanej na potrzeby opracowania z zakresu istniejącego Pozwolenia Zintegrowanego. Przedstawiony został załącznik 16 (Dane do obliczeń i obliczenia matematycznego modelu rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń), w którym określone zostały wszystkie parametry przyjętych emitorów zarówno na potrzeby emisji skumulowanych jak i emitorów z planowanej inwestycji. Niemniej jednak poniżej przedstawiamy sposób wyliczenia emisji z laguny zaczerpnięty z dokumentacji niezbędnej do uzyskania pozwolenia zintegrowanego:

”

II.2.3.1.3 Emisje ze zbiorników i magazynów instalacji IPPC

Do emisji ze zbiorników magazynowych zaliczyć można niezorganizowaną emisję odorów ze zbiornika gnojowicy tzw. Laguny. Emisję z laguny do powietrza w przypadku amoniaku i siarkowodoru określono na podstawie publikacji T. Kuczyńskiego „Emisja amoniaku z budynków inwentarskich, a środowisko” WN-T, Zielona Góra 2002 r. Autor opracowania podaje, że emisja amoniaku z gnojowicy przechowywanej w otwartych zbiornikach dla trzody wynosi od 2,4 g N ($\text{m}^2 \times \text{dobę}$). Zbiornik na gnojowicę zestawiono na potrzeby obliczeń emisji jako emitor zastępczy powierzchniowy. W przypadku siarkowodoru do obliczeń przyjęto wartość określoną w opracowaniu *Emissions and Community Exposures from CAFOs* Steven J. Hoff, PhD, PE, gdzie ilość emitowanego do powietrza siarkowodoru przypadającą na powierzchnię, z której jest uwalniany określono na poziomie 0,0024 mg/ m^2/s (dla lagun). Czas emisji przyjęto 8760 h/rok. Przyjęto, że Laguna zostanie docelowo przykryta sieczką słomianą lub keramzytem co zredukuje uwalnianie do atmosfery odorów o 83,8% jak podaje w swoim opracowaniu T. Kuczyński. Obliczona emisja przedstawia się następująco:

Zbiornik na gnojówkę (Laguna):		
Nazwa zanieczyszczona	kg/h	Mg/rok
NH ₃	0,086	0,753
H ₂ S	0,005	0,046

”

2. przedstawienie wstępnych deklaracji potencjalnych odbiorców gnojowicy, potwierdzających możliwość jej przyjęcia i zagospodarowania na polach uprawnych, ze wskazaniem powierzchni tych gruntów i ilości nawozów odbieranych przez Inwestora;

Zgodnie z obliczeniami wykonanymi na potrzeby Raportu Inwestor może przekazywać zewnętrznym odbiorcom 30% wytworzonej gnojowicy, czyli ok. 4920,3 Mg (dotyczy gnojowicy powstającej w budynkach istniejących i projektowanych). Do zagospodarowania takiej ilości nawozu potrzeba ok. 101,3 ha gruntów, na których możliwe jest nawożenie gnojowicą. Umowy

najmu gruntów oraz wstępne deklaracje na odbiór gnojowicy stanowią załącznik nr 2 do niniejszych odpowiedzi. Inwestor nie wyklucza również przekazywać części lub całości gnojowicy do biogazowni. W takim przypadku gnojowica nie będzie traktowana jako nawóz, nie będzie zatem podlegała pod zapisy ustawy z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 r. poz. 625 z późn. zm.).

3. wskazanie miejsca lokalizacji biogazowni, do której Inwestor planuje przekazywać część gnojowicy, powstającej na terenie fermy;

Najbliżej zlokalizowanymi biogazowniami rolniczymi, do których możliwe będzie przekazywanie gnojowicy z instalacji są:

Prowadzący instalację	Lokalizacja biogazowni	Zainstalowana elektryczna moc układu [MW _e]	Oddalenie biogazowni od Fermi [km]
„EKOWOOD” Sp. z o.o. ul. Krzemowa 11, 19-300 Ełk	Zajdy 15A, 19-400 Olecko	1,063	3
„Eco-Progress” Sp. z o.o. ul. Strefowa 7, 19-300 Ełk	Giże 4, 19-400 Olecko	1,063	4
„UPALTY-ROL” Sp. z o.o. Upałty Małe 7A, 11-500 Giżycko	Upałty Małe 7A, 11-500 Giżycko	0,999	38
Gospodarstwo Rolne Marek Dyczewski Przebród 4b, 16-402 Suwałki	Czerwonka 11, 16-411 Szypliszki	0,100	41

Należy mieć na uwadze, że realizacja przedmiotowego przedsięwzięcia jest procesem długotrwałym, możliwe jest zatem, że do czasu uruchomienia działalności powstanie w pobliżu Fermi nowa biogazownia, do której Inwestor będzie mógł przekazywać gnojowicę. Na obecnym etapie inwestycyjnym nie jest możliwe wskazanie konkretnej biogazowni, do której przekazywana będzie gnojowica.

4. wskazanie zabezpieczeń, jakie będą stosowane podczas transportu gnojowicy na pola uprawne, ograniczające zanieczyszczenie środowiska oraz rozprzestrzenianie się substancji złośliwych;

Zgodnie z art. 23 ust.2 ustawy z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 r. poz. 625 z późn. zm.) nawozy w postaci płynnej przewozi się w zamkniętych i szczelnych opakowaniach, zbiornikach lub cysternach. Inwestor będzie transportował gnojowicę w beczkowozach, z zachowaniem ww. wymagań. Takie rozwiązanie zapobiegnie wyciekom gnojowicy z beczkowozu, jak również emisji substancji złośliwych do środowiska. Ponadto należy kontrolować stopień napełnienia beczkowozów, aby nie dopuścić do zanieczyszczenia dróg w czasie transportu gnojowicy na pola. Trasy wywozu nawozów naturalnych na pola będą dobrane w taki sposób, żeby nie przebiegały w bliskim sąsiedztwie zabudowań mieszkalnych.

5. podanie informacji, czy zbiornik na gnojowicę (laguna) jest zbiornikiem zamkniętym, gdyż zgodnie z art. 25 ust. 1 ustawy z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu (Dz. U. z 2015 r. poz. 625) zbiorniki na gnojówkę i gnojowicę powinny być zbiornikami zamkniętymi, w rozumieniu przepisów wydanych na podstawie art. 7 ust. 2 pkt. 2 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz. U. z 2013 r. poz. 1409 z późn. zm.)

dotyczących warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budowle rolnicze i ich usytuowanie. Nadmieniam, że zgodnie z § 6 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 7 października 1997 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budowle rolnicze i ich usytuowanie (Dz. U. z 2014 r. poz. 81), zamknięte zbiorniki na płynne odchody zwierzęce powinny mieć dno i ściany nieprzepuszczalne, szczelne przykrycie, a także wylot wentylacyjny i zamykany otwór wejściowy.

Aktualnie laguna posiada szczelne ściany i dno oraz jest przykryta materiałem pływającym (sieczeń słomiana), który ma na celu ograniczenie emisji zanieczyszczeń i substancji złośliwych do powietrza. Wnioskodawca planuje wyposażyć lagunę w szczelne przykrycie, aby spełnić wymogi określone w aktualnie obowiązującym prawie. Obecnie Inwestor jest w trakcie uzgadniania sposobu przykrycia zbiornika na gnojowicę z wykonawcą przykrycia.

Załączniki:

1. Pismo Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Olsztynie znak WOOS.4242.55.2016.MG.1 z dnia 4 lipca 2016 r.
2. Umowy i deklaracje na odbiór gnojowicy
3. Zestawienie prędkości gazu i wyniesienia gazów w różnych okresach wersja elektroniczna na płycie CD